

אוחה 'בקצפון פנימי'. עצירת הכוחות הרחוקים הגדולים מייסרת ומזכאח וגורמת להצטברות כעס גדול מאוד; כעס על חסרון החיים הטבעיים, הכריזים, הנתחנים לכל כח פנימי את סיפוקן ומזונן.

"כל מלחמות גויים, וכל רצח ושוד שבבני אדם, עד כל רוצה שבבעלי חיים, מארס הנחש עד עקיצת קטן שברמשים, בכונה של הזיקה, בא מצד הכעס הכללי, האצור בעולם, שמצד עצור כח היצירה" כך חולך העולם והולכת האנושות מדחי אל דחי, מירידה לירידה, והחושך מתגבר ומאיים לללות כל. אמנם הסברים רציונליים ופסיכולוגיים לרוב יש להבנת הרוע העולמי, אך האמת הפנימית היא עצור כח היצירה, שבאדם, מחנק הכוחות האדריים בקרי טגון חיים המנוגד לחלוטין לתכונתם הפנימית.

"וכל מה שהיצירה הרחוקה מתרחבת, כל מה שהמלגים של הידעה הרחבה מסתעפים בעוז מרצותם, כל מה שהתורה תתגלה ותתאחד" — ותוציא אל הפועל את הצד היחסי גדול ועיקרי של מהות החיים ומהותהם, "השלוש מתרבה בעולם, ואז [אז] יחזק במעוץ יעשה שלום לני, שלום יעשה לני, ולא תהא עוד הצטברות והתבררות של כוחות רעים החפצים להרס ולהשחית. יולא ילעו ולא ישחתו בכל הר קדשי" — מפני מה? — כי מלאה הארץ ידעה את דני.

עוד כותב הרב:

ע"י יאיר
"את הכעס צריכים אנתו לשנא בכל עומק הוייתו. בכעס גדול, אבל מתון וממושב, אנתו צריכים לשנא את הכעס הרחוק, המערבב את הידעה, ופוסל את כל היתרונות הגדולים של האדם, היחסי והצבירי.

כשרואים אנו איזו כחה או מפלגה מדברת תמיר את דבריה בכעס, הרי לנו סימן, שאין לה דעה, שאין לה תוכן במה למלא את הידיעות שבה, והיא כעיסת על עצמה באמת" הנפש, החשה את החלל הפנימי שבה, כועסת על שאין היא ממלאת את צמאון מילוי הידעה שבה, שהוא עיקר מעיינה האמיתי. כאשר האדם — בבחירתו — עצמו מהטובה הנועדה לו, חש הוא בקרבו אי שביעות רצון. מדידתו וממשיכו ומצטבר בו כעס על עצמו. "אלא שחטאנו ואנוים נא ומפ"י. וכל את האדם של כעסה על

לה מנוחה, והיא נרחפת לקלקל ולהשתית גם שם, להביא גם לפניה זו את מה שנחשב בעיניה לקדמה ולתוכוח, לאושו ולהצלה. אוס היידק הגארה מתפשט חוזר עד שמשתלט על כל החיים ומשביע בהם וכל סדרותם את היצרים היותר פראיים, המנוגדים לחיים הטבעיים ולעדינותם האצילית. הולכת הגארה ומשחיתה, ומלווה את מעשיה בכעס נורא.

לכאורה, מהיכן בא הכעס? הלא גארה זו השילה כרגליה מורי ואפרסמון, ריחות נעימים ועדינים, וכיצד הפך הדבר לכעס נורא הדומה לארסו של נחש כעוס?

מתוך התבוננות עמוקה בנוש האדם וכמהלה הגארה המקוננת בו, יוכן הדבר. "וזה בא מתוך זעף פנימי, השולה מתוך הריקנות שבלב, מצד אפיסת המוכן הפנימי של החיים, כיון שסוה מתן הקדושה השלויה המערינה אותם בעונת חי השולמים".

מתבארים הדברים במקום אחר בדברי הרב:

ע"י יאיר
"יסוד הכעס בא מצד חסרון היצירה הרחוקה קובץ כחות רוחניים, חקומים לצאת אל הפועל בצעור ובתפארת מובלס" — צעיר רוחני, מחשבה, רגשי, ידחקים את הנשמה ומצערנים אותה בקצפון פנימי". שאיפות פנימיות אדירות יש בקרב האדם, מכת עלם אלוקים שבקרבנו, וקל ותומר בישראל לפי ערך יתרון סגולתם ומעלתם האלוקית השלויה, שאיפת של צמאון להשלות ליראת ד', לטוב ולירש, להליכה בדרך הצדקת והחסידות. מלאה היא הנשמה בכוחות רוחניים המשוחקקים לצאת אל הפועל, לבסס את החיים ולהעניק למציאות כולה את התוכן האידיאלי הנצחי. אך משעושים אותם מייצרתם הרחוקה, מהופעתם ומפעולתם, זחזח זאת כונים את החיים סביב הכניין החיצוני המופרד, כמגמה של גשיאת חן ועשיית רישם, מתרונקים או חחיים מחוככים הפנימי והנשמה מהייסרת בחלל ענוד. אולם, על אף השקחה העצמית וההתבחדשות לחוכן הפנימי, דמלשם הכוחות השואפים אל הטוב את הופעתם, ידחקים — הם — את השקחה השלויה, וכאריה הכלוא בכלוב, הויעם והמשתולל מפני חניקות התפארת, יאיר דחיקה זו מייסרת את הנשמה.